

ЗАГАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ. ІСТОРІЯ ПСИХОЛОГІЇ

УДК 159.923:316.6

DOI <https://doi.org/10.32782/2709-3093/2026.2/01>**Бикова С. В.**<https://orcid.org/0000-0001-9730-776X>

Одеська державна академія будівництва та архітектури

ПСИХОЛОГІЧНІ МЕХАНІЗМИ ФОРМУВАННЯ СУБ'ЄКТИВНОГО ВІДЧУТТЯ УСПІХУ В УМОВАХ СОЦІАЛЬНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ ТА НЕВИЗНАЧЕНОСТІ

У науковій статті здійснюється аналіз психологічних механізмів формування суб'єктивного відчуття успіху особистості в умовах соціальної нестабільності та невизначеності. Традиційні зовнішні критерії успіху, зокрема матеріальний добробут, професійний статус чи суспільне визнання, у сучасних умовах втрачають своє панівне значення. Найперше це зумовлено актуалізацією внутрішніх психологічних ресурсів. В рамках цього підкреслено, що на забезпечення суб'єктивного відчуття успіху безпосередньо впливає комплекс взаємопов'язаних механізмів, зокрема когнітивна інтерпретація досвіду, смислотворення, ціннісна регуляція, локус контролю, самооцінка життєстійкості та мотивація досягнення.

Визначено роль когнітивної перебудови у переосмисленні травматичних або стресових подій як джерела розвитку, а не поразки, та значення смислотворення для підтримки внутрішньої цілісності й суб'єктивного благополуччя. Підкреслено роль локус контролю як буферного механізму, який дозволяє індивіду відчувати вплив на життєві результати, а збалансована самооцінка та життєстійкість сприяють збереженню активної життєвої позиції й психологічної стійкості. Розглянуто мотиваційну спрямованість на досягнення як ключовий внутрішній регулятор поведінкової активності, що в період кризи стимулює особистість ставити перед собою реалістичні цілі та крок за кроком досягати бажаних результатів.

Констатовано, що суб'єктивне відчуття успіху формується як інтегральний феномен, що забезпечує адаптацію особистості до змін, а також сприяє збереженню психологічного комфорту та підтримці активної соціальної позиції в умовах соціальної нестабільності й невизначеності. Встановлено, що його розвиток обумовлений взаємодією когнітивних, мотиваційних, ціннісно-сміслових та емоційно-регулятивних механізмів, які допомагають особистості переосмислювати труднощі і конструювати власну життєву ефективність навіть за відсутності стабільних зовнішніх умов.

Ключові слова: суб'єктивне відчуття успіху, психологічні механізми формування, особистість, соціальна нестабільність та невизначеність.

Постановка проблеми. Сучасне суспільство перебуває в умовах, пов'язаних із підвищеним рівнем соціальної нестабільності, економічними, політичними та культурними процесами. Традиційні критерії успіху, засновані на зовнішніх факторах, поступово втрачають свій характер, тим самим ставлячи під загрозу суб'єктивні ознаки оцінки власної життєвої реалізації. Як наслідок, суб'єктивне відчуття успіху постає як складний психологічний феномен, що ґрунтується на

взаємодії мотиваційних, ціннісно-сміслових, когнітивних та емоційно-регулятивних чинників.

Попри низку наукових досліджень, присвячених проблематиці успіху, самореалізації та психологічного комфорту особистості, питання психологічних механізмів формування суб'єктивного відчуття успіху в умовах соціально-нестабільних факторів та невизначеності недостатньо концептуалізоване. Більшість досліджень присвячені аналізу об'єктивних показників досягнень чи

окремих аспектів мотивації й адаптації людини до життя в умовах сучасного суспільства. В рамках цього інтегрований підхід до осмислення внутрішніх процесів конструювання індивідом власного успішного досвіду в умовах соціальної невизначеності потребує додаткового наукового обґрунтування.

Наразі недостатньо дослідженими залишаються питання того, як саме змінюються уявлення людини про успіх під впливом соціальних перетворень, а також яку роль відіграють особисті ресурси у збереженні позитивної оцінки власних досягнень.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження сучасних науковців підкреслюють, що формування відчуття успіху в умовах соціальної нестабільності та невизначеності є багаторівневим процесом, що містить когнітивні, мотиваційні та емоційно-регулятивні й ціннісно-сміслові механізми. Вчені С.В. Малазонія разом з А.М. Лукіяничук та Р.О. Скидан [1] підкреслюють роль мотиваційних властивостей особистості у підтримці активності та самореалізації, а О. Стуліка та А. Бабкіна [2] досліджують адаптаційні реакції в умовах невизначеності. Вчені Л.М. Карамушка у співавторстві з іншими науковцями [3] визначають практичні підходи до підтримки психічного здоров'я в умовах війни. Дослідження Ю.В. Мельника, В.В. Ющенко, А.В. Резнік [4] та О. Васильченко [5] висвітлюють вплив ситуації невизначеності на прийняття рішень та цілепокладання, як регулятивних механізмів соціальної поведінки. В праці К. Терещенко [6] та І. В. Яворської-Ветрової [7] увага зосереджена на когнітивних і смислотворчих механізмах, які дозволяють інтегрувати травматичний досвід, зберігаючи відчуття ефективності.

Група дослідників Л. Перелигіна, А. Швабл та Л. Балабанова [8], та О.О. Березіна [9] досліджують трансформацію ціннісних орієнтирів осіб молодого віку, в той час як міжнародні науковці Fernandez-Urbano та Rojuela [10] вказують на важливість локусу контролю для суб'єктивного благополуччя людини, не привірюючись до віку особи.

Українські дослідники В.В. Предко [11] разом з О. Никоненко та І. Лимаревою [12] підтверджують значущість внутрішнього локусу контролю, життєстійкості й мотивації досягнень для підтримки відчуття успіху.

Важливо наголосити, що сучасні дослідження обґрунтовують інтегративний підхід до вивчення психологічних механізмів суб'єктивного відчуття

успіху в умовах соціальної стабільності та невизначеності. Незважаючи на напрацювання питання дослідження психологічних механізмів формування суб'єктивного відчуття успіху в нестабільних суспільних умовах залишається відкритим і потребує додаткового дослідження.

Постановка завдання. Мета дослідження полягає у з'ясуванні психологічних механізмів формування суб'єктивного відчуття успіху особистості в умовах соціальної нестабільності та невизначеності. Зважаючи на поставлену мету, завданнями дослідження є: провести аналіз теоретичних підходів до розуміння суб'єктивного відчуття успіху та визначити його структурні компоненти в умовах соціальної нестабільності й невизначеності; визначити та обґрунтувати психологічні механізми формування суб'єктивного відчуття успіху (когнітивної інтерпретації досвіду, смислотворення, ціннісної регуляції, локусу контролю, самооцінки, життєстійкості та мотивації досягнення), а також з'ясування їх взаємозв'язку; дослідити роль внутрішніх ресурсів особистості у підтримці суб'єктивного відчуття успіху в умовах соціальної нестабільності та невизначеності, а також визначити напрями психологічної підтримки його розвитку.

Виклад основного матеріалу. Поняття суб'єктивного відчуття успіху виходить за межі об'єктивних соціальних показників (матеріального добробуту, професійного статусу або суспільного визнання). Його пов'язують насамперед із внутрішньою оцінкою людиною власних досягнень, відповідності результатів діяльності особистісним цінностям і життєвим цілям. В рамках невизначеності саме суб'єктивний вимір успіху виступає важливим чинником психологічного комфорту, оскільки допомагає особистості переосмислювати труднощі як досвід, а не як поразку.

Формування суб'єктивного відчуття успіху зумовлена комплексом взаємопов'язаних психологічних механізмів, серед яких провідну роль відіграють саморефлексія, засвоєння та інтеграція особистісних цінностей, розвиток внутрішнього локусу контролю, когнітивного відношення до життєвих подій, формування сприятливої самооцінки та життєстійкості. В умовах соціальної нестабільності такі механізми виконують захисно-адаптаційну функцію, забезпечуючи внутрішню рівновагу особистості та її здатність конструктивно переосмислювати труднощі, які виникають в житті.

Група дослідників С.В. Малазонія, А.М. Лукіяничук та Р.О. Скидан зазначають, що події останніх

років, зокрема пандемія та повномасштабна війна, зумовили значні зміни в соціальних та професійних нормах поведінки, спричинивши дестабілізацію психологічного стану населення. В умовах тривалої невизначеності та підвищеного рівня загроз актуалізуються стресові реакції, зростає ризик розвитку депресивних та апатичних станів, які негативно позначаються на ефективності діяльності, рівні мотивації та здатності особистості самореалізовуватися [1, с. 129].

У сучасних умовах соціальної нестабільності індивід зіштовхується з труднощами орієнтації в соціальній реальності та прогнозуванні власного майбутнього. Невизначеність, зумовлена дефіцитом чи недостатністю інформації, ускладнює оцінювання ситуації та прийняття ефективних рішень. За таких обставин вибір альтернативи часто супроводжується сумнівами щодо їх доцільності та можливих наслідків.

Ситуація невизначеності є стресовим чинником і супроводжується різними емоційними реакціями, що впливають на процес прийняття рішень та вироблення поведінкових стратегій. Негативний емоційний фон посилює сприйняття загроз і, як наслідок, перешкоджає конструктивному виходу із несприятливих ситуацій. Страх за звичайних умов виконує захистну функцію, попереджаючи про можливу небезпеку. Однак, якщо він стає постійним або надмірним, це порушує самоконтроль, знижує здатність приймати обмірковані рішення і негативно впливає на ефективність діяльності особистості [2, с. 195].

Невизначеність, яка характеризується непередбачуваністю та багатовекторністю соціальних процесів, зумовлює підвищення рівня тривожності, психоемоційної напруженості та страху перед майбутнім у представників різних соціальних груп. За таких умов збереження суб'єктивного благополуччя значною мірою залежить від здатності особистості усвідомлювати та приймати невизначеність як невід'ємну складову життєвого простору. Важливим психологічним ресурсом у цьому контексті виступає розвиток толерантності до невизначеності, що сприяє адаптації до змін і підтриманню внутрішньої стабільності [3].

Стан невизначеності виникає тоді, коли людина змушена робити вибір чи приймати важливе рішення, маючи декілька можливих варіантів. При цьому особа достеменно не знає, яке рішення є правильним. Стан невизначеності зумовлюється внутрішніми суперечностями, коли різні бажання, цінності або переконання людини не узгоджуються між собою.

Досить часто причиною невизначеності є відсутність чіткого плану дій, неточність у намірах, нерозуміння того, що саме потрібно зробити і як діяти. Причина невизначеності підсилена неможливістю передбачати результати та наслідки власних рішень. Несвідомість самої ситуації, нестача достовірної інформації, недовіра до неї, невідповідність подій попереднім уявленням також сприяють виникненню цього стану. Як правило ситуація невизначеності підкріплена сильним емоційним переживанням, яке здебільшого має негативний характер, підкріплюючись тривогою, напруженням і внутрішнім дискомфортом [4, с. 85].

Вчена О. Васильченко наголошує, що у загальному розумінні ситуація невизначеності трактується як стан, за якого особа не має достатньої чи достовірної інформації для здійснення обґрунтованого вибору між наявними альтернативами. Зважаючи на це, процес прийняття рішення істотно ускладнюється або набуває проблемного характеру. Оскільки прийняття рішень є одним із ключових механізмів регуляції соціальної поведінки суб'єкта, доцільно припустити, що в умовах невизначеності реалізація соціальної активності підсилюється. Прийняття рішень є специфічною формою цілепокладання, що формується в результаті взаємодії процесів сприйняття, осмислення та мислення.

Мета є базовим структурним компонентом психологічної організації соціальної поведінки. Саме процес цілепокладання сприяє конструюванню внутрішнього «образу майбутнього», який безпосередньо визначає та спрямовує поведінкові прояви суб'єкта та його діяльність [5, с. 296].

Як слушно зауважує К. Терещенко, засобами підтримки психологічного благополуччя є:

1) розвиток конструктивного світогляду, що включає формування оптимістичного способу мислення, утвердження позитивного ставлення до життя, усвідомлення життєвих цінностей та смислових орієнтацій, які є центром особистості;

2) поглиблення внутрішньої усвідомленості містить в собі саморефлексію та самоаналіз, зосередженість на «житті в моменті», використання медитативних технік як інструменту емоційної саморегуляції;

3) адаптаційний розвиток і підтримка життєвої стабільності передбачає набуття нових компетентностей, необхідних для функціонування особистості в умовах змін, забезпечення відчуття внутрішньої опори;

4) емоційна експресія через творчість передбачає виваження почуттів та переживань

з допомогою арт терапевтичних засобів – малювання, письма, музики, іншої арт творчості, яка сприяє психологічному розвантаженню та інтеграції досвіду [6, с. 130].

Підтримка психологічного благополуччя особистості ґрунтується на низці психологічних механізмів суб'єктивного відчуття успіху в умовах соціальної нестабільності та невизначеності. Зважаючи на це виокремимо основні психологічні механізми, найпершим з яких є когнітивна інтерпретація досвіду, що ґрунтується на здатності переосмислювати події, надаючи їх особистісно-значущого змісту на основі позитивної реатрибуції результатів діяльності. Як слушно зауважує вчена І.В. Яворська-Ветрова, когнітивний компонент відіграє важливу роль в ресурсному забезпеченні процесів посттравматичного, а в ширшому вимірі – постдосвідного зростання. Зважаючи на системний взаємозв'язок між мисленням, емоційним переживанням і поведінковими реакціями особистості, трансформація одного з цих елементів зумовлює зміни в інших. Виявлення та критичний аналіз ірраціональних переконань, когнітивних спотворень у сприйнятті подій, їх конструктивне переосмислення та формування нових адаптивних установок здатні модифікувати особисту реакцію на травматичний досвід. В цілому, когнітивна перебудова сприяє не лише зниженню дезадаптивних проявів, а й актуалізації внутрішніх ресурсів заради забезпечення процесу посттравматичного зростання [7, с. 16].

Наступним психологічним механізмом формування суб'єктивного відчуття успіху є смислотворення та ціннісна регуляція. Її зміст полягає у формуванні внутрішніх орієнтирів, які дозволяють зберігати відчуття значущості власних досягнень незалежно від зовнішніх обставин. Війна, виступаючи одним із чинників соціальної нестабільності, зумовлює глибокі трансформації ціннісно-сміслової сфери особистості. Такі зміни відображають складний та багатовимірний процес адаптації в межах якого поєднуються захисні механізми та можливості для особистісного зростання [8, с. 135].

Варто відзначити, що смислотворення та ціннісна регуляція є внутрішніми психологічними важелями, здатними забезпечити збереження цілісності особистості в умовах соціальної нестабільності. Саме переосмислення життєвого досвіду та актуалізація значущих для особистості цінностей здатна підтримати відчуття успіху навіть за відсутності стабільних зовнішніх критеріїв досягнення. Формування нових смислових

конструкцій в умовах нестабільності та невизначеності сприяє інтеграції травматичного досвіду особи без втрати відчуття власної ефективності. Таким чином, смислова перебудова є не лише адаптивним механізмом, а й чинником розвитку особистісного відчуття успіху.

Наступним психологічним механізмом формування суб'єктивного відчуття успіху в складних соціальних умовах є рівень самооцінки та самосприйняття. Свідома оцінка власних можливостей та прийняття сильних і слабких сторін є основою внутрішнього переживання успішності. Досить часто соціальна нестабільність спровокована соціальною ізоляцією, яка супроводжує людину страхами, тривогою та безсонням. Щоб краще справитися з негативними переживаннями особа повинна сформувати навколо себе такий простір, який був би безпечним та зручним, з необхідними потребами базового та більш високого рівня [9, с. 6].

Серед переліку психологічних механізмів окрему увагу необхідно приділити локус контролю. Цей механізм сприяє відчуттю впливу на результати діяльності навіть у нестабільному середовищі. Локус контроль визначається як міра усвідомленого відчуття людиною власного впливу на події, які відбуваються в її житті. Тобто, локус контролю це переконання щодо джерела причинності життєвих результатів: чи обумовлені вони власними зусиллями та рішеннями, або навпаки, залежать від зовнішніх обставин, випадку або дій інших осіб.

Міжнародні науковці Р. Фернандес-Урбано та В. Ройуела доводять, що локус контроль є одним із предикторів суб'єктивного благополуччя, оскільки пов'язаний із вищими показниками задоволеності життям та загальним психологічним благополуччям. Загалом локус контролю впливає не лише на рівень суб'єктивного благополуччя, а й на його ступінь соціальної диференціації. Часто особисті зміни особа прагне компенсувати впливом зовнішніх обмежень. В контексті соціальної нестабільності й невизначеності внутрішній локус контроль є буферним механізмом, який підтримує суб'єктивне відчуття успіху попри об'єктивні труднощі. Автори підкреслюють, що модераторна роль соціальних цінностей може посилювати, чи навпаки послаблювати зв'язок між локусом контролю та благополуччям. Такі обставини є свідченням формування суб'єктивного відчуття успіху, що здійснюється в тісній взаємодії індивідуальних психологічних вимірів та ширшого соціокультурного змісту [10].

Вчена В.В. Предко підкреслює, що локус контролю передбачає відображення переконання особистості щодо міри її впливу на події власного життя, а також готовності брати на себе відповідальність за результати власної поведінки. Внутрішній (інтегральний) локус контролю пов'язаний з вірою у здатність самостійно визначити життєві наслідки, а зовнішній (екстернальний) локус контролю ґрунтується на приписуванні провідної ролі обставинам, випадку чи іншим індивідам. Характер локусу контролю здатний впливати на стан ментального здоров'я: переважання екстернальності часто супроводжується переживаннями безсилля та тривожно-депресивними станами. Інтернальний локус контролю навпаки – характеризується вищим рівнем психологічної стійкості. Поєднання зовнішнього і внутрішнього локусу контролю сприяє конструктивній інтерпретації досвіду та збереженню активної життєвої позиції [11].

Ще одним психологічним механізмом є мотиваційна спрямованість на досягнення, яка орієнтована на особистісний розвиток, постановку реалістичних цілей та їх поступове досягнення. Вчені О. Никоненко та І. Лимарева наголошують, що мотивація виступає ключовим внутрішнім регулятором активності особистості. Її розвиток має поступальний характер і, насамперед, пов'язаний з переходом від ситуативних спонукань до цілісної системи цілей та смислів. Формування мотивації відбувається у тісній взаємодії внутрішніх ресурсів та зовнішніх соціальних чинників, особливо активізуючись у кризових умовах. Рівень її сформованості проявляється у конкретній діяльності, де особистість переживає результат як значущий успіх. Разом із тим, мотивація досягнення тісно пов'язана з емоційною регуляцією, яка впливає на забезпечення впевненості та підтримки у власній ефективності навіть за умов невизначеності [12].

На основі опрацьованого варто зазначити, що формування суб'єктивного відчуття успіху в умовах соціальної нестабільності та невизначеності є складовою багаторівневого процесу, зумовленого взаємодією когнітивних, ціннісно-смыслових, мотиваційних та емоційно-регулятивних механізмів. На відміну від традиційного розуміння успіху, як складової зовнішніх досягнень, у кризових умовах, його суб'єктивний вимір набуває

важливого значення, забезпечуючи внутрішню цілісність особистості та підтримуючи відчуття власної ефективності.

Важливу роль у цьому процесі відіграє когнітивна інтерпретація досвіду, яка сприяє переосмисленню складних подій як джерела розвитку, а не поразки, а також смислотворення і ціннісної регуляції, які забезпечують збереження значущості особистих досягнень незалежно від зовнішніх обставин. Важливими ресурсами виступають збалансований локус контролю, адекватна самооцінка, життєстійкість, толерантність до невизначеності, а також мотивація досягнення. Вказані складові безпосередньо впливають на активну життєву позицію особистості та психологічну стійкість. Отже, можна стверджувати, що суб'єктивне відчуття успіху в умовах соціальної нестабільності формується як результат інтеграції внутрішніх ресурсів особистості та її здатності конструктивно адаптуватися до змін.

Висновки. Проведене дослідження дало підстави з'ясувати, що суб'єктивне відчуття успіху є інтегральним психологічним феноменом, який формується під впливом когнітивних, мотиваційних, ціннісно-смыслових та емоційно-регулятивних механізмів. Виявлено, що когнітивне перетворення досвіду, смислотворення, ціннісна регуляція, локус контроль, самооцінка, життєстійкість та мотивація досягнень взаємодіють між собою, створюючи внутрішні ресурси особистості для підтримки відчуття успіху в умовах соціальної нестабільності й невизначеності. Збереження психологічного комфорту й активної соціальної позиції значною мірою залежить від здатності особистості адаптивно інтегрувати власний досвід та формувати стійкі внутрішні орієнтири.

Перспективи подальших досліджень полягають у поглибленому вивченні специфіки взаємодії окремих психологічних механізмів у контексті індивідуально-типологічних особливостей особистості, а також у розробленні та апробації практичних програм психологічної підтримки, спрямованих на посилення суб'єктивного відчуття успіху особистості в умовах соціальної невизначеності, кризових ситуацій та трансформаційних процесів, що відбуваються в суспільстві.

Список літератури:

1. Малазонія С.В., Лукіячук А.М., Скидан Р.О. Психологічні механізми формування та розвитку мотиваційних властивостей особистості в дослідженні сучасних психологів. *Габітус*. 2023. Випуск 47. С. 127–131. DOI <https://doi.org/10.32782/2663-5208.2023.47.22> (дата звернення: 01.03.2026)

2. Стуліка, О., Бабкіна, А. Психологічні механізми особистісного реагування в ситуації невизначеності. *Молодий вчений*. 2021. 3 (91), 193–198. <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2021-3-91-42>
3. Карамушка, Л. М., Креденцер, О. В., Терещенко, К. В. Технології забезпечення психічного здоров'я та благополуччя освітнього персоналу в умовах війни та післявоєнного відновлення. *Інститут психології імені Г.С. Костюка НАПН України*. 2024. URL:<https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/741857/>(дата звернення: 01.03.2026)
4. Мельник Ю.В., Ющенко В.В., Резнік А.В. Психологічна характеристика ситуації невизначеності в життєвому просторі особистості. *Габітус*. 2021. 21. с. 83–87. <https://doi.org/10.32843/2663-5208.2021.21.13> (дата звернення: 01.03.2026)
5. Васильченко О. Цілепокладання та ухвалення рішень як регулятивні механізми соціальної поведінки особи в ситуаціях невизначеності. *Вчені записки Університету «КРОК»*. 2024. 2(74). С. 292–300. <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2024-74-292-300> (дата звернення: 01.03.2026)
6. Терещенко К. Суб'єктивне благополуччя особистості та його підтримка в умовах невизначеності. *Організаційна психологія. Економічна психологія*. 2025. 34(1), 125–133. <https://doi.org/10.31108/2.2025.1.34.11>(дата звернення: 01.03.2026)
7. Яворська-Ветрова І.В. Когнітивні аспекти ресурсності особистості. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського*. 2025. Том 36(75). 5. С. 12–18. <https://doi.org/10.32782/2709-3093/2025.5/03> (дата звернення: 01.03.2026)
8. Перелигіна Л., Швалб А., Балабанова Л. Трансформація життєвих цінностей та орієнтирів у молоді України під впливом війни. *Проблеми екстремальної та кризової психології*. 2025. 1(9). С. 132–143. URL: <http://repositsc.nuczu.edu.ua/bitstream/123456789/25166/1/%D0%96%D1%83%D1%80%D0%BD%D0%B0%D0%BB-1%289%29-2025-132-143.pdf> (дата звернення: 01.03.2026)
9. Березіна О.О. Усамітнення чи самотність: адаптація осіб пізньої дорослості до життя в умовах вимушеної самоізоляції. *Інститут психології імені Г.С. Костюка НАПН України*. 2020. С. 5–7. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/720390/1/%D0%9C%D0%B0%D1%82%D0%B5%D1%80%D1%96%D0%B0%D0%BB%D0%B8.%20%D0%9A%D1%80%D1%83%D0%B3%D0%BB%D0%B8%D0%B9%20%D1%81%D1%82%D1%96%D0%BB%20%D0%BE%D0%BD%D0%BB%D0%B0%D0%B9%D0%BD.%20%D0%A3%D1%81%D0%B0%D0%BC%D1%96%D1%82%D0%BD%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D1%82%D0%B0%20%D1%81%D0%B0%D0%BC%D0%BE%D1%82%D0%BD%D1%96%D1%81%D1%82%D1%8C%2024.04.2020.pdf> (дата звернення: 01.03.2026)
10. Roger Fernandez-Urbano R.& V. Royuela How locus of control predicts subjective well-being and its inequality: the moderating role of social values. *Journal of happiness studies*. 2024. 25. URL:<https://link.springer.com/article/10.1007/s10902-024-00821-z>(дата звернення: 01.03.2026)
11. Предко В.В. Збалансований локус контролю як провідний фактор збереження життєстійкості та зміцнення ментального здоров'я особистості в умовах війни. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського*. 2024. 5. <https://doi.org/10.32782/2709-3093/2024.5/07>(дата звернення: 01.03.2026)
12. Никоненко О., Лимарева І. Соціально-психологічні чинники формування мотивації досягнень в умовах війни. *Вчені записки університету КРОК*. 2024. 1(73). <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2024-73-244-253>(дата звернення: 01.03.2026)

Bykova S. V. PSYCHOLOGICAL MECHANISMS OF FORMING A SUBJECTIVE SENSE OF SUCCESS IN CONDITIONS OF SOCIAL INSTABILITY AND UNCERTAINTY

The scientific article analyzes the psychological mechanisms of forming a subjective sense of success of an individual in conditions of social instability and uncertainty. Traditional external criteria of success, in particular material well-being, professional status or social recognition, in modern conditions lose their dominant significance. First of all, this is due to the actualization of internal psychological resources. Within this framework, it is emphasized that the provision of a subjective sense of success is directly influenced by a complex of interrelated mechanisms, in particular cognitive interpretation of experience, meaning-making, value regulation, locus of control, self-assessment of vitality and motivation for achievement.

The role of cognitive restructuring in rethinking traumatic or stressful events as a source of development, rather than defeat, and the importance of meaning-making for maintaining internal integrity and subjective well-being are determined. The role of the locus of control as a buffer mechanism that allows an individual to feel the impact on life outcomes is emphasized, and balanced self-esteem and resilience contribute to maintaining an active life position and psychological stability. The motivational orientation to achievement is considered as a key internal regulator of behavioral activity, which in a period of crisis stimulates the individual to set realistic goals and step by step achieve the desired results.

It is stated that the subjective feeling of success is formed as an integral phenomenon that ensures the adaptation of the individual to changes, and also contributes to maintaining psychological comfort and maintaining an active social position in conditions of social instability and uncertainty. It has been established that its development is due to the interaction of cognitive, motivational, value-semantic and emotional-regulatory mechanisms that help the individual to rethink difficulties and construct his own life effectiveness even in the absence of stable external conditions.

Keywords: *subjective sense of success, psychological mechanisms of formation, personality, social instability and uncertainty.*

Дата першого надходження статті до видання: 06.03.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 03.04.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 18.05.2026